

Sør-Gardermoen 2. desember 2014

ØRU-styrets medlemmer:
Ordfører/rådmann i Eidsvoll
Gjerdrum
Hurdal
Nannestad
Nes
Ullensaker
Fylkesordfører/fylkesrådmann i Akershus

Referat fra styremøte i ØRU 28. november 2014

Tid: KI 1030 - 1400

Sted: Tunet

Dagsorden:

Sak nr.: 86/14	GODKJENNING AV DAGSORDEN	2
Sak nr.: 87/14	REFERAT FRA STYREMØTE 24. OKTOBER 2014	2
Sak nr.: 88/14	REFERAT FRA RU MØTE 7. NOVEMBER 2014	2
Sak nr.: 89/14	ROMERIKSLØFTET	2
Sak nr.: 90/14	INFORMASJON FRA AKERSHUS FYLKESKOMMUNE.....	2
Sak nr.: 91/14	REGIONAL PLAN FOR AREAL OG TRANSPORT I OSLO OG AKERSHUS.....	3
Sak nr.: 92/14	FINANSIERING AV GANG OG SYKKELVEGER.....	4
Sak nr.: 93/14	REGIONALE PLANER FOR VANNFORVALTNING.....	4
Sak nr.: 94/14	UTVIKLINGSPROGRAMMET FOR BYREGIONER.....	4
Sak nr.: 95/14	FELLES INNKJØPSSTRATEGI OG INNKJØPSREGLEMENT.....	5
Sak nr.: 96/14	KOMMUNEREFORMEN	5
Sak nr.: 97/14	SAMMENDRAG FRA ØRUs ÅRSKONFERANSE 2014.....	5
Sak nr.: 98/14	SUSTAINABLE VALLEY.....	6
Sak nr.: 99/14	VALG AV NY STYRELEDER OG NESTLEDER	6
Sak nr.: 100/14	EVENTUELT.....	6

Deltakere:		
Eidsvoll kommune	Madsen	Haugestad
Gjerdrum kommune	Østensen	Eriksen
Hurdal kommune	Rognstadtangen	Nærem
Nannestad kommune	Amundsen	Glomsaker
Nes kommune	Blekkerud	Pedersen
Ullensaker kommune	Espelund	Gangsø
Akershus fylkeskommune	Solli	Michelsen
Øvre Romerike Utvikling		Adriansen

Sak nr.: 86/14 GODKJENNING AV DAGSORDEN

Vedtak:

Dagsorden godkjennes.

Sak nr.: 87/14 REFERAT FRA STYREMØTE 24. OKTOBER 2014

Behandling:

En skrivefeil i referatet ble påpekt. Ellers ingen merknader til det utsendt referat.

Vedtak:

Referat fra styremøte 24. oktober godkjennes.

Sak nr.: 88/14 REFERAT FRA RU MØTE 7. NOVEMBER 2014

Behandling:

Referat fra RU møte 7. november er sendt ut i egen ekspedisjon.

Vedtak:

Referat fra RU møte 7. november tas til orientering.

Sak nr.: 89/14 ROMERIKSLØFTET

Vedlegg:

Lysark

Behandling:

Kommuneoverlegen i Ullensaker gav en statusoppdatering om Romeriksløftet.
Det vises til vedlagte lysark

Vedtak:

Tas til orientering.

Sak nr.: 90/14 INFORMASJON FRA AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

Behandling:

Alle saker som Akershus fylkeskommune ønsket å informere om var satt opp på dagsorden.
Det vises til disse.

Sak nr.: 91/14 REGIONAL PLAN FOR AREAL OG TRANSPORT I OSLO OG AKERSHUS

Vedlegg:

Lysark

Behandling:

Det vises til vedlagte lysark.

Forslag til Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus med konsekvensutredning med hjemmel i Plan- og bygningsloven § 8-3 er vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn i Oslo og Akershus. Høringsfrist 27. februar 2015.

Fylkesordfører Anette Solli orienterte om vedtaket og planen.

Planarbeidet er basert på målene som ble avklart i planstrategiene for areal og transport. Målene har vært grunnlaget for arbeidet med plansamarbeidet.

Mål:

- Konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa.
- Arealeffektivt basert på prinsipper om flerkjernet utbygging og bevaring av overordnet grønnstruktur.
- Et transportsystem som er effektivt, miljøvennlig, tilgjengelig for alle og med lavest mulig behov for biltransport.

Den regionale planen er en videreutvikling av dagens senterstruktur.

I planforslaget legges det opp til en sterkere konsentrasjon av boliger og arbeidsplasser i prioriterte vekstområder, og en tilsvarende begrensning på spredt vekst utenfor de prioriterte områdene. Planforslaget gir tydelige føringer på forholdet mellom vekst og vern. Det gjør det mulig å planlegge for en langsiktig god utvikling av steder, samtidig som tap av grønne arealer i sum reduseres.

Planforslaget tydeliggjør en felles prioritering på infrastruktur. En samordnet areal og transportplan vil gi viktige signaler inn mot staten om støtte til kollektivtransport.

Planen setter fokus på hva som er utfordringene for Akershus og Oslo – hvilke grep som må tas i denne spesifikke regionen. En omforent regional politikk er viktig i oppfølgingen av statlig politikk – gjør regionen sterkere i forhandlinger med staten (NTP, bymiljøavtaler, jernbanesatsing, etc.)

En omforent politikk vil gjøre det lettere å ta beslutninger og prioriteringer på tvers av fag - forvaltningsnivå, eksempelvis skolestruktur, by -og tettstedssatsing, samferdselsløsninger.

Kommunene har nå muligheten til å komme med innspill som korrigerer, presiserer og avklarer ut i fra kommunens og delregionens ståsted. Akershus fylkeskommune og Oslo kommune rekker ikke å vedta den regionale planen før valget. Planen skal vedtas i november 2015

Vedtak:

Tas til orientering

Sak nr.: 92/14 FINANSIERING AV GANG OG SYKKELVEGER

Vedlegg:

Lysark

Behandling:

Assisterende fylkesdirektør samferdsel, Thomas Tvedt, orienterte om Akershus fylkeskommunes arbeid med gang- og sykkelveier samt midler til trygge skoleveier. Akershus fylkeskommunes samferdselsplan Del II Handlingsprogram 2015- 2018 skal sluttbehandles i fylkestinget 15. desember 2014.

Det vises til vedlagte lysark.

Vedtak:

Tas til orientering

Sak nr.: 93/14 REGIONALE PLANER FOR VANNFORVALTNING

Vedlegg:

Lysark.

Behandling:

Regional plan for vannforvaltning vannregion Glomma er sendt ut på høring. Høringsfrist er 31.12.2014

Høringsdokumentene kan lastes ned på denne siden:

<http://www.vannportalen.no/hoved.aspx?m=36286&amid=3650648>

Rådgiver for vann, fisk og viltforvaltning i Akershus fylkeskommune, Anja Celine Winger, gav en kort orientering om planen og samt aktuelle problemstillinger.

Det vises til vedlagte lysark

Vedtak:

Tas til orientering.

Sak nr.: 94/14 UTVIKLINGSPROGRAMMET FOR BYREGIONER

Vedlegg:

Lysark.

Behandling:

Plan og næringssjef i Ullensaker kommune, Elisabet Frøyland og Asplan Viak orienterte om arbeidet med utviklingsprogrammet for byregioner.

Det ble bemerket at anbefalingene for Eidsvoll kommune burde vurderes på nytt.

Vedtak:

Tas til orientering.

Sak nr.: 95/14 FELLES INNKJØPSSTRATEGI OG INNKJØPSREGLEMENT

Behandling:

Saken utsettes til neste styremøte og behandles sammen med organiseringen av ØRIK.

Sak nr.: 96/14 KOMMUNEREFORMEN

Vedlegg:

Kommunereformen – oversiktsnotat.

Behandling:

Det vises til vedlagte oversiktsnotat.

Med bakgrunn i notatet og andre dokumenter drøftet styret kommunenes ansvar og ØRUs rolle i den forestående prosessen. Det var konsensus om at kommunereformen er en politisk prosess og at det opp til den enkelte kommune å planlegge sine egne prosesser.

Vedtak:

Den enkelte kommune planlegger sine egne prosesser tilknyttet kommunereformen.
Om kommunene ønsker å bruke ØRU i utredningsarbeidet avklares i den enkelte kommune.

Sak nr.: 97/14 SAMMENDRAG FRA ØRUs ÅRSKONFERANSE 2014

Behandling:

I samsvar med de vedtatte vedtekter for virksomheten til Øvre Romerike Utvikling arrangeres det hver år en felles årskonferanse for formannskapene i kommunene og fylkesutvalget i fylkeskommunen. Formålet med konferansen er å:

- o drøfte felles regionale utfordringer
- o legge føringer for det regionale samarbeidet
- o styrke eierforhold og forpliktelse i det regionale samarbeidet.

For å sikre at kommunestyrene også er informert om konferansens innhold og resultater av drøftingene på konferansen har ØRU-styret bestemt at det etter konferansen skal utarbeides et sammendrag fra konferansen.

Vedtak:

Forslag til felles saksfremlegg – Sammendrag fra ØRUs årskonferanse 2014 godkjennes og oversendes til kommunene for politisk behandling.

Sak nr.: 98/14 SUSTAINABLE VALLEY

Behandling:

Hurdal kommune planlegger sommeren 2015 å arrangere en Sustainable Valley-festival om bærekraftig utvikling. Rådmannen i Hurdal informerte om planene og oppfordret medlemmene i styret til å delta på festivalen.

Vedtak:

Tas til orientering

Sak nr.: 99/14 VALG AV NY STYRELEDER OG NESTLEDER

Behandling:

Vervene som leder og nestleder i ØRU styret går på omgang mellom kommunene med ettårig funksjonstid. Av formelle årsaker må skifte av leder og nestleder vedtas av styret.

Forslag til vedtak:

Ordfører i Eidsvoll kommune, Einar Madsen, og ordfører i Nannestad kommune, Anne-Ragni K. Amundsen, velges som leder og nestleder for ØRU styret for 2015.

Sak nr.: 100/14 EVENTUELT

Intet å referatføre.

Folkehelsenettverk Øvre Romerike (FØR)

Interkommunalt samarbeid om folkehelse på Øvre Romerike, som bidrar til å fremme folkehelse og utjevne sosiale helseforskjeller gjennom oppfyllelse av folkehelseloven.

Delmål

- Folkehelsenettverk på Øvre Romerike skal utveksle erfaringer og arbeide med felles folkehelsestrategier
- Folkehelsenettverk på Øvre Romerike skal foreslå både interkommunale og kommunale helsefremmende- og forebyggende tiltak .

1

Helse – Glede – Fellesskap

2

Sammen om folkehelsearbeid på Øvre Romerike.

«Alle aktive på sitt nivå»

Samarbeid mellom offentlig sektor, frivillige
lag og - foreninger og privat næringsliv

3

Handlingsplan

Barn og unge

Næringsliv

Befolkning

Fellestiltak

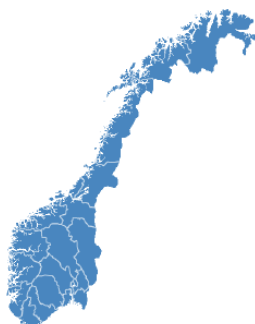
4

ROMERIKSLØFTET

Fysisk aktivitet • Kosthold • Miljø

Egen nettside,
bruke sosiale
medier

Fagstoff

Idébank

**Lokale
aktiviteter**

**Aktiviteter i
regionen/
nasjonale
aktiviteter**

ROMERIKSLØFTET

Fysisk aktivitet • Kosthold • Miljø

Hva har vi oppnådd?

- Fått på plass arbeidsgruppe, jobbet aktivt med oppstarten under NM, web side
- Folkehelse fikk MYE plass og oppmerksomhet
- «Styringsgruppe» – ønskelig med en ordfører til + flere fra andre kommuner
 - ellers deltar PA, PL, Fylkeskommunen, HIOA, AHUS, frivillige (Ull/Kisa)
- Hatt oppfølgingsmøte med Fylkeskommunen - positivt

Pilot «Norge rundt på 21 dager»

- › Gjennomført i 3 uker rundt høstferien, stort engasjement, lærerne ble utfordret av elevene
- › Anbefaling: Inn i «skoleplaner» som en del av skolen bidrag i kommunenes folkehelsearbeid
- › Workshop HIOA (8.12 + januar 2015),- søkt og fått midler til å utforme forskningsprosjekter

7

Implementering i alle 6 kommuner

Utfordringer

- › Ressurser
- › Tid (prioritering)
- › Økonomi

Forpliktelse – vil «alle» dette?

Vi har en gyllen mulighet NÅ, med støtte i fylkeskommunen, positiv tilbakemelding fra Helsedirektoratet og HOD, samhandling med HIOA

8

Veien videre

Utvikle prosjektet :

- *Faglig innhold og konkrete aktiviteter*
- *Utvikle web side og dataverktøy*
- *Dokumentasjon og forskning*
- *Formalisere og utvikle samarbeidet mellom, offentlig, privat og frivillighet*

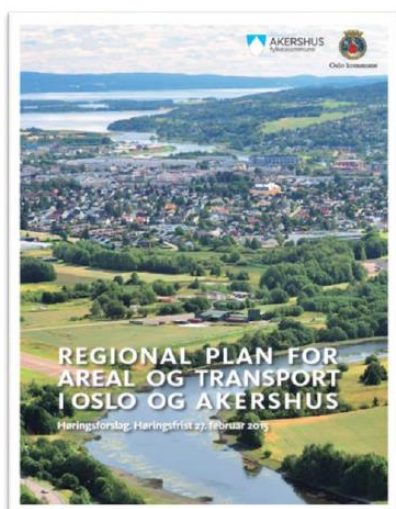
Økonomi, ressursbruk og implementering må forankres

Søke prosjektmidler

Fylkesordfører Anette Solli, 28. nov 2014

Regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus

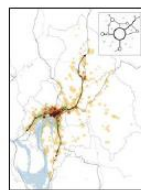

Fylkestinget i Akershus og byrådet i Oslo har vedtatt å legge høringsforslaget med handlingsprogram og konsekvensutredning ut til offentlig ettersyn.

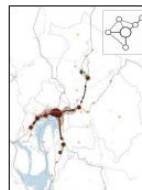
Høringsfrist 27. februar

Prosess med bred medvirkning

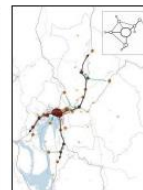
✓ **Utredningsfasen**
(ferdig sommeren 2013)

Videreføring av dagens
Kommuneplaner

Konsentrert utvikling
i byer

Fortetting i mange
knutepunkt

✓ **Drøftingsfasen**
(høsten 2013)

Innspill fra kommuner, fylkeskommunen, statsetatene og interesseorganisasjoner

✓ **Konklusjonsfasen**

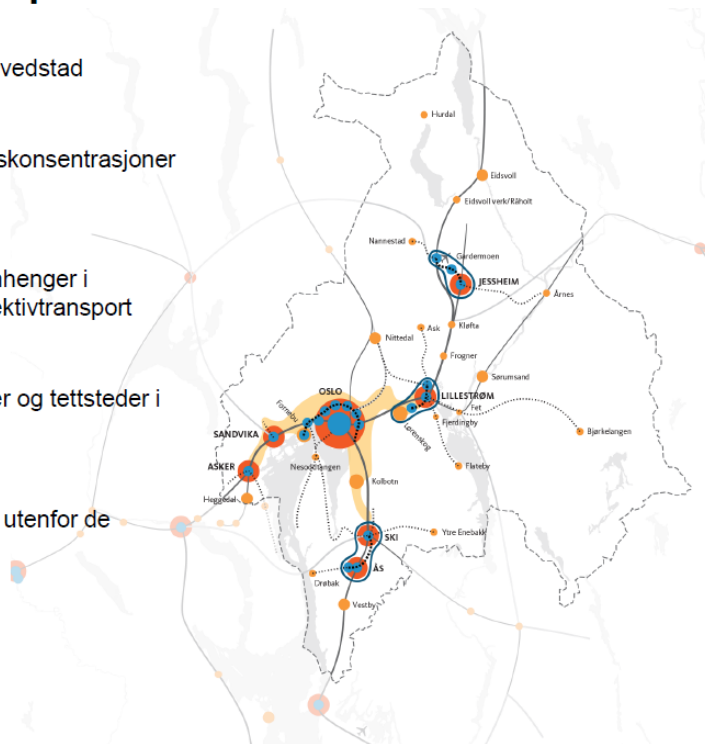
Drøfting og bearbeiding frem til høringsforslag er klart nov 2014

Planens hovedgrep

- Videreutvikle dagens struktur
- Mer konsentrasjon og mindre spedt vekst i Akershus
- Levende byer med god bokvalitet
- Sterkere prioritering av både vekst og vern
- Øke veksten i kollektivtransporten
- Utvikling av areal- og transportstrukturen

Regional areal- og transportstruktur

1. Videreutvikle Oslo by som landets hovedstad
2. Styrke regionale byer og arbeidsplasskonsentrasjoner i Akershus
3. Utvikle bybåndet med bedre sammenhenger i bystrukturen og høy utnytting av kollektivtransport
4. Prioritere utvikling av noen lokale byer og tettsteder i Akershus
5. Opprettholde gode og stabile bomiljø utenfor de prioriterte vekstområdene

Planens framtidige betydning

- En tydelig regional areal- og transportpolitikk for Akershus og Oslo
- Helhetlig og forutsigbar for alle parter
- Tilrettelegge for en koordinert og prioritert satsing innen også andre samfunnsområder.

Fylkestingets behandling av høringsforslaget

Vedtak i FT

- *Forslag til Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus med konsekvensutredning legges ut til offentlig ettersyn i begge fylkene, med hjemmel i Plan- og bygningsloven § 8-3 med høringsfrist 27. februar 2015.*
- Dvs. høringsforslaget er det samme som politisk styringsgruppe vedtok.

25. november 2014

Samferdselsplan Del II

Handlingsprogram 2015 – 18

Tiltak Øvre Romerike

Fylkeskommunens hovedmål

Fylkeskommunen har følgende 8 hovedmål vedtatt i 2014:

Akershus fylkeskommune skal:

- 1. bidra til økt verdiskaping, bærekraftig utvikling og god folkehelse**
2. gi barn og ungdom en kompetanse som gjør dem godt kvalifisert for videre studier og arbeidslivet
- 3. bidra til at Akershus er et foregangsfylke innen klima og miljø**
- 4. sikre bedre framkommelighet og sikkerhet i trafikken**
- 5. bidra til at veksten skjer i byer og tettsteder i tilknytning til kollektivknutepunkter**
6. bidra til et internasjonalt konkurransedyktig næringsliv
7. stimulere til et mangfoldig kultur-, idretts- og friluftsliv med bred deltakelse
8. levere gode og effektive tjenester

Samferdsel 2015

Oppfølging av vedtak om satsning på gang- og sykkelveg

- Økt investeringsramme til gang- og sykkelveg

Planleggingsrammen forsterkes med 10 mill. kr fra 2014

Kollektivtrafikken skal ta trafikkveksten

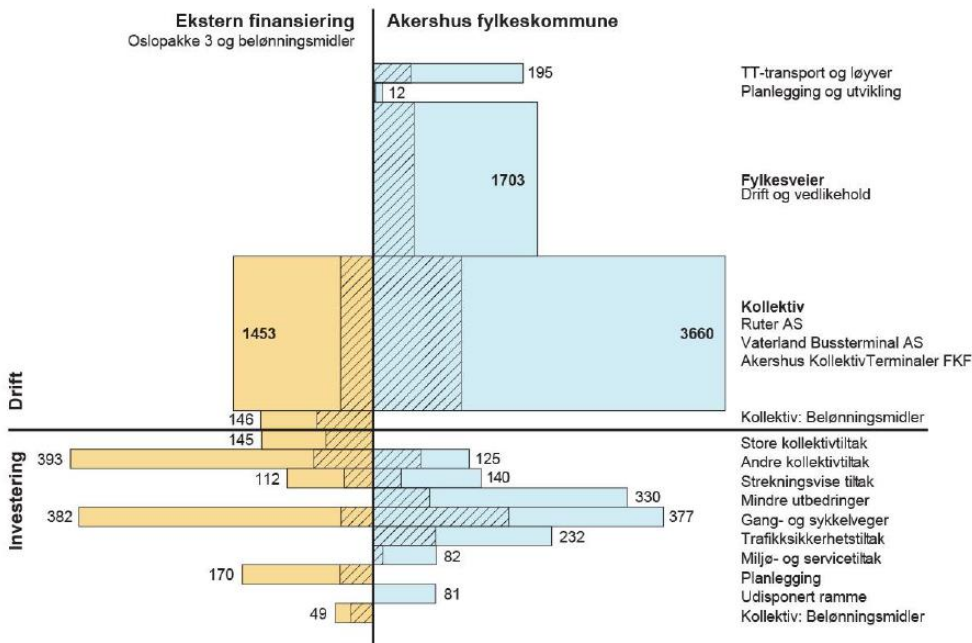
Standarden på fylkesveinettet opprettholdes, etterslepet reduseres noe

Viderefører vedtatt investeringsbudsjett fra foregående år

- Lagt vekt på at det skal være lite bindinger etter 2018

Disponering av midler i handlingsprogrammet 2015-18

Mill. kr. Disponering i 2015 skravert.

Drift kollektivtrafikk

- Samlet tilskudd til Ruter fra Afk er 1185 mill. kr
 - 773,2 mill. kr egne midler, 339 mill. kr O3, 73,0 mill. kr fra Belønningsordningen. I tillegg kommer 99 mill. kr i betaling for skolekort til elever i vgs.
 - Realøkning på 27,9 mill. kr i 2015 gir grunnlag for 5 prosent vekst i kollektivtrafikken
- Vaterland Bussterminal får en videreføring av tilskuddet fra 2014 – 15,3 mill. kr
- AKT får en videreføring av tilskudd fra 2014 – 27,8 mill. kr

Investeringsprosjekter kollektiv

- Kolsåsbanen ferdig – restbevilgning i 2015
- Kollektivbetjening Fornebu
 - Kollektivtiltak fylkesvei og prøveprosjekt med båt
- Innfartsparkeringsplasser
- Fremkommelighetstiltak for buss
- Div. kollektivtiltak på fylkesveg

Under utredning

- Fornebubanen
- KVV for kollektivbetjening A-hus
- KVV Oslo-avet (jernbane og t-banetunell)

Hva får vi til på fylkesveg?

- Etterslepet reduseres med 18% fra 2010 – 2015
- Drift og vedlikehold
 - Bevilgningen vil opprettholde standarden på veinettet
- Forsterkningsprogrammet, bru- og tunellvedlikehold bidrar til innhenting av etterslepet i 2015

Investeringer samferdsel

Investeringer samferdsel	2015	2016	2017	2018	Totalt 2015-2018
Fylkeskommunens budsjett	440,9	449,7	238,1	238,1	1366,7
Bompenger - Oslopakke 3	261,0	284,0	299,0	358,0	1202,0
Øvrig (belønningsmidler)	29,0	20,0	0,0	0,0	49,0
Sum investeringer	730,9	753,7	537,1	596,1	2617,7

1 367 mill. kr i perioden fra fylkeskommunens budsjett. 2 618 mill. kr i samlede investeringer inklusive bompenger og belønningsmidler.

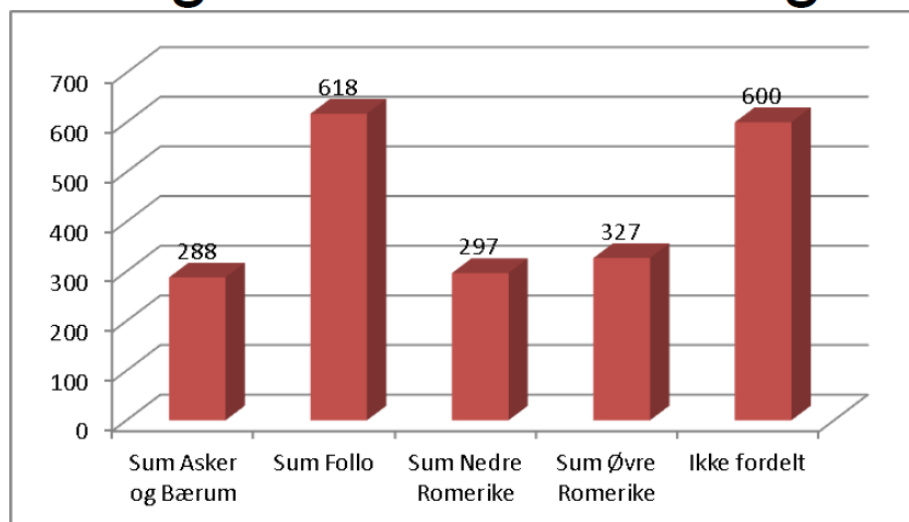
Bompenger: Kolsåsbanen restfinansieres med 56 mill. kr i 2015. 89 mill. kr til bane- og bussframkommelighet Fornebu. Resterende 1057 mill. kr til lokale veiltak og småinvesteringer i regi av Ruter AS.

Gang- og sykkelveier er prioritert, blant annet med økt bevilgning til planlegging.

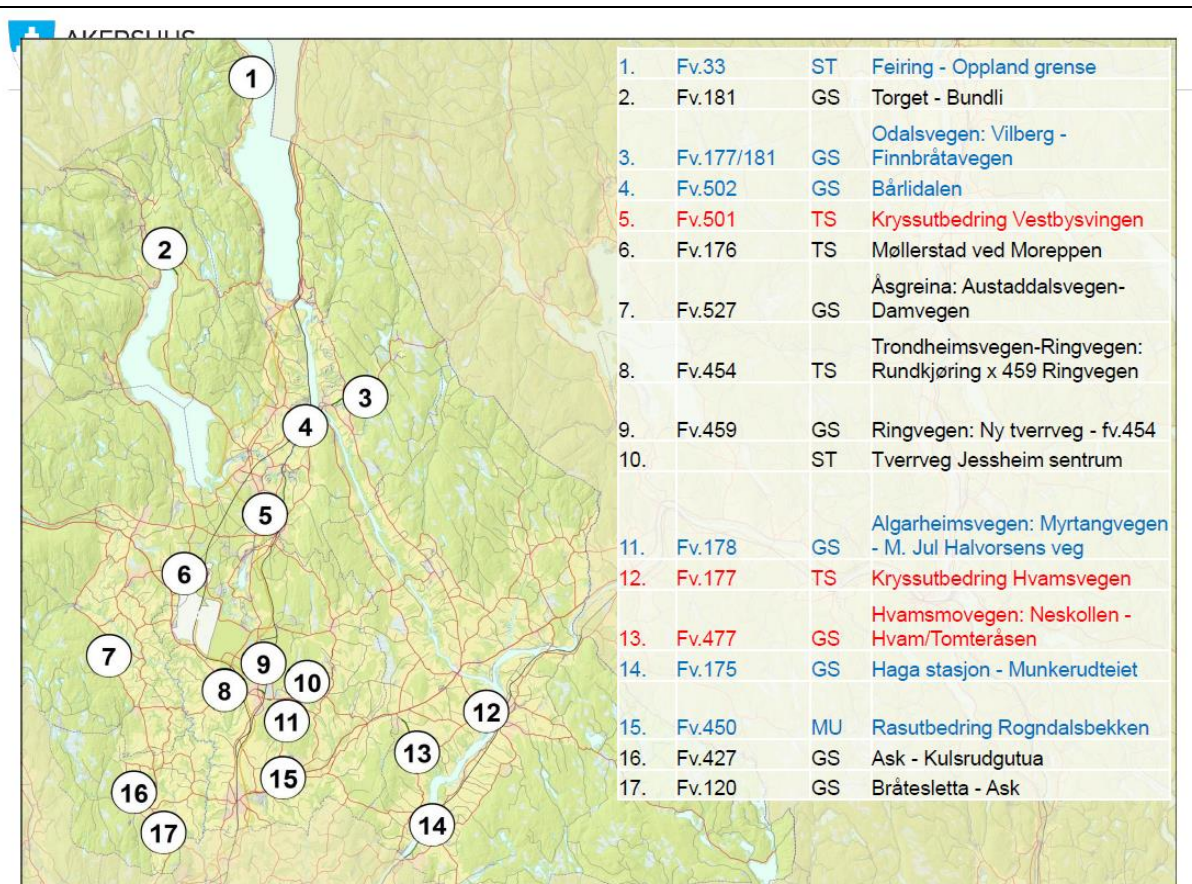
10-årsplan for trygging av skoleveg

- **Planen for perioden 2015-2024 omfatter:**
 - Status for prosjekter som er bygget/prioritert i HP, jf. 2012
 - Byggeklare prosjekter 2015-2018
 - Planprogram (basert på planstatus og prioritet i rapport)
- **De 78 høyt prioriterte lenkene utgjør om lag 90 km:**
 - Fordeling: Romerike 50, Follo 24, Asker/Bærum 4
- **Antatt byggekostnad: 2,3 mrd. kr (+/- 40 pst.)**
- **Vi er godt i gang med å få fram prosjekter!**
- **Realistisk å gjennomføre planen over 10 år, men behov for økte økonomiske rammer og kapasitet**
- 228 km middels prioriterte lenker (oransje) – disse er ikke med i 10-års planen

Regionvise investeringer

Ikke fordelte midler er midler som ikke er fordelt ved budsjettårets start – f.eks. TS-tiltak, forsterkningsprogram, Aksjon skoleveg, sykkel- og innfartsparkering, holdeplassoppgradering mm.

Gang- og sykkeltiltak

Ferdigstillelse 2014 (km)

- Fv. 459 Ringveien, Jessheim (1,2 inkl. fortau)

Ferdigstillelse 2015

- Ny Tverrveg Jessheim sentrum, Ullensaker (1,2)
- Fv. 427 Ask-Kulsrudgutua, Gjerdrum (0,5)
- Fv. 502 Bårlidalen, fortau, Eidsvoll (0,8)
- Fv. 120 Skedsmokorset – Åsenhagen, Skedsmo (0,5)

I tillegg er det satt av 7 mill. kr pr år til utvikling av sykkelbyer i Akershus

Prosjekter med byggestart 2015-2017 (I)

Gang og sykkelveger/fortau (km)

- Fv. 502 Bårlidalen, Eidsvoll (0,8)
- Fv. 178 Algarheimsv.: Røde Kors gar.-M. Jul Halvorsens veg (0,3)
- Fv. 177/181 Odalsvegen: Vilberg-Finnbråtaveien, Eidsvoll (1,6)
- Div. prosjekter sykkelby og sykkelveginspeksjoner

Kollektivtiltak

- Div. mindre framkommelighetstiltak/ oppgrad. holdeplasser
- Div. sykkelparkering/innfartsparkeringsprosjekter

Strekningsvise tiltak

- Fv. 33 Feiring – Oppland grense

Prosjekter med byggestart 2015-2017 (II)

Mindre utbedringer

- Fv. 450 Rasutbedring Rogndalsbekken (Ullensaker)
- Div. tunneltiltak
- Div. brufornying/forsterkningsprosj.

Trafikksikkerhetstiltak

- Aksjon skolevegprosjekter (tilskudd til komm. ts-tiltak)

Miljø- og servicetiltak

- Oppfølging forurensningslov + div. mindre miljøtiltak

Nye prosjekter i HP 2015-18

Gang og sykkelveg (km)

- Fv. 35 Nordbyveien: Oppegårdsveien – Vestveien, Ski (0,1)
- Fv. 28 Kråkstadveien, Ski/Ås. Bidrag, bygges av Ski komm. (2,9)
- Fv. 169 Momoen sentrum og Momoen-Løken, Aurskog-Høland prosjektpakke (2,9)
- Fv. 279 Lundveien/Nerdrumveien, Fet (0,9)
- Fv. 120 Lillestrømveien: Kropa – Holt, Enebakk (1,2)
- Fv. 477 Hvamsmovegen: Neskollen – Hvam/Tomteråsen, Nes. Bidrag, bygges av kommunen - rekkefølgekrav (3,8)
- Div. prosjekter sykkelby og sykkelveginspeksjoner

Nye prosjekter i HP 2015-18

Trafikksikkerhetstiltak

- Fv. 177/173 Hvamsveien, Nes (kryssutbedring)
- Fv. 501 Vestbysvingen, Eidsvoll (kryssutbedring)
- Fv. 152 Meierikrysset, Ås (kryssutbedring/refusjon)

Kollektivtiltak

- Ny gateterminal Ski og div. tiltak Ski tettsted (JBV er byggherre)
- Div. framkommelighetstiltak/ oppgrad. trafikantinfo-systemer, samt holdeplasser
- Div. sykkelparkering/innfartsparkeringsprosjekter:
 - Blaker st., Sørum
 - Bussparkering Lierfoss og Bjørkelangen, Aurskog-Høland
 - Varingskollen st., Nittedal (JBV byggherre)
 - Div. sykkelanlegg

Fv 450 Rogndalsbekken

Aksjon skolevei

I 2014

- ble det tildelt 28,5 mill. Alle som søkte fikk midler.

Prosess for 2015

- Det sendes i disse dager ut informasjon om hvordan søknadsprosessen til Aksjon skoleveg midler vil være for 2015
- Kommunen skal dekke 20% mens vi betaler 80% av kostnadene.
- Kommunen er tiltakshaver og har også ansvar for drift av anlegget når det er ferdigstilt.

Øvre Romerike

- Eidsvoll: 3 prosjekter
- Nes: 8 prosjekter
- Gjerdrum: 1 prosjekt
- Ullensaker: 7 prosjekter
- Hurdal: Ingen
- Nannestad: Ingen

Trafikksikkerhetstiltak – drift øvrig

Totalt 30,5 mill. kr i fylkesrådmannens forslag til
handlingsprogram 2015-2018

Omfatter blant annet:

- Gå til skolen – tryggere skolevei.
- Skolene i Akershus kan søke om støtte til å gjennomføre tiltak og arrangere konkurranse for å få flere til å gå til skolen.
- Førsteklassingene får refleks vest og refleksdyr til skolesekken.
- Vegvesenet gjennomfører også kontroller i samarbeid med politiet ved skolestart.
- Holdningsskapende arbeid blant ungdom og Russ.
- Handlingsplan for trafikksikkerhet.

Først et kikk ut i verden

Havnivåstigning-overforbruk av grunnvannsressurser i tett befolkede estuarier.
Risiko for nødvendige forflytninger

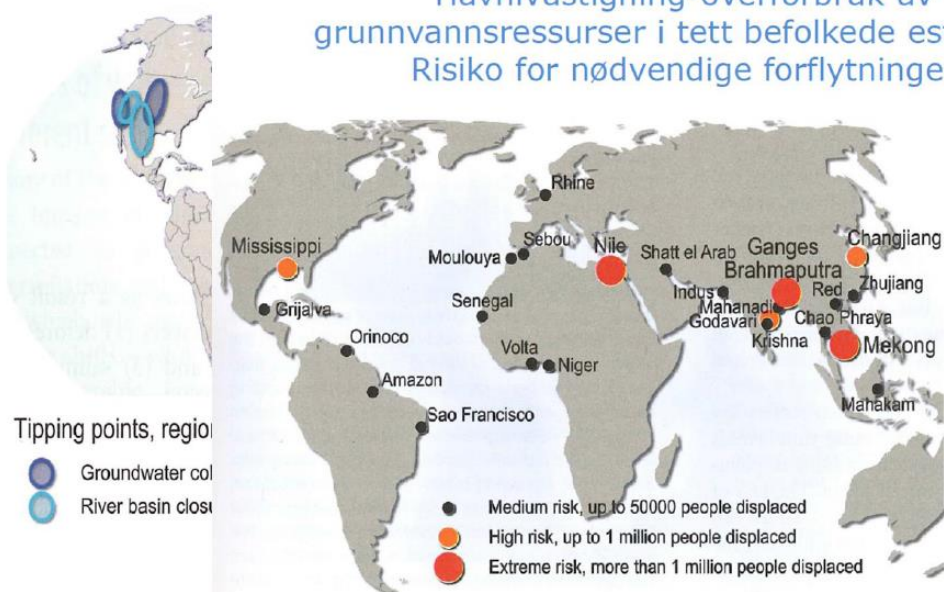
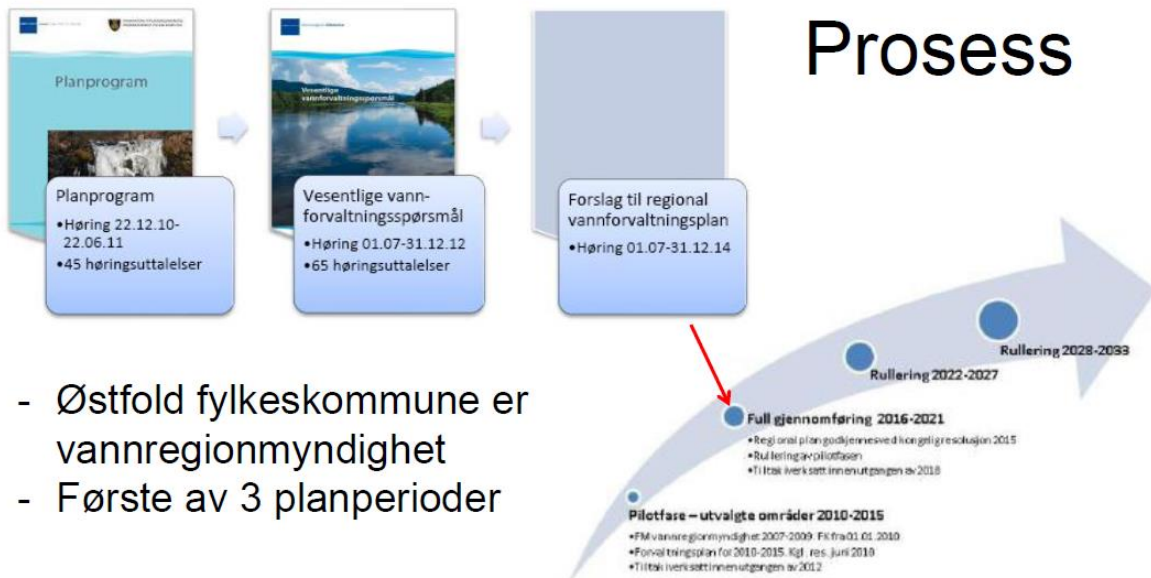

Figure 4.8 Sea level rise in combination with overexploitation of coastal aquifers presents risks of water resources degradation in estuaries of large river basins (Parry et al., 2007).

Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram

Prosess

- Østfold fylkeskommune er vannregionmyndighet
- Første av 3 planperioder

Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram

Fylkeskommunene i regionen i samarbeid med:

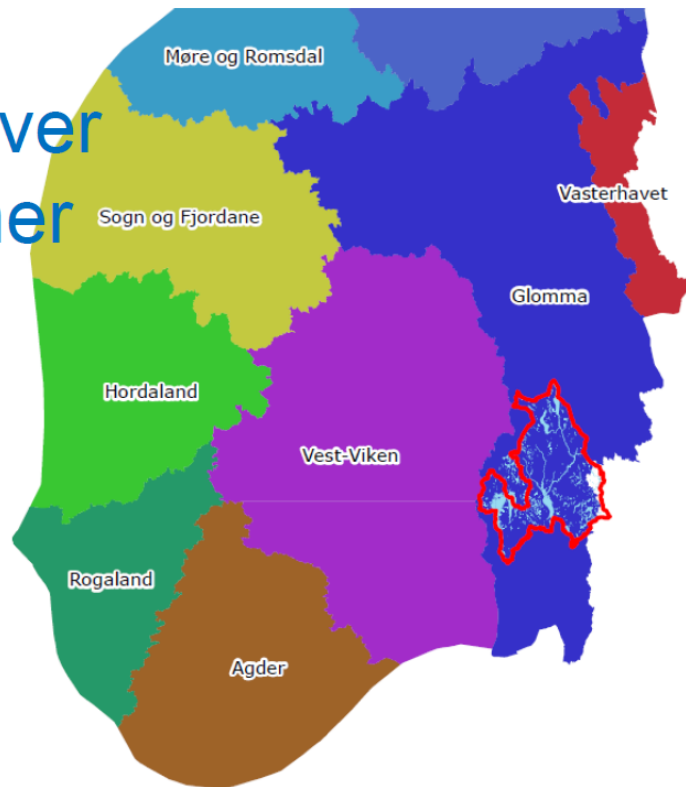
- Kommunene
 - Lokale tiltaksanalyser
- Fylkesmannen
- NVE
- Statens vegvesen
- Øvrige sektorer

Akershus strekker seg over tre vannregioner

Akershus har:

- 4,7% av totalt areal i Grensevassdragene
- 0,7% av totalt areal i vannregion Vest-Viken
- 94,6% i Vannregion Glomma (Mørk blå)

Hva oppnår vi med planen

- Forurensingsreduksjon
- Økt arts mangfold
- By og tettstedsutvikling med fokus på blågrønn struktur
- Økt fokus på tilpassing til klimaendringer
- Bedre håndtering av målkonflikter
- Stabil badevannskvalitet
- Reduksjon av skader etter flom
- Økt trivsel (for folk og fe)

Hovedutfordringene i Akershus

EUTROFIERING

- For stor tilførsel av næringsstoffer. Hovedsakelig fra avløp og landbruk

BEFOLKNINGØKNING:

- Økt belastning på allerede overbelastede avløpsnett
- Økt areal med tette flater
- Økt behov for infrastruktur
- Økt bidrag av miljøgifter
- Overvannsproblematikk

Utviklingstrender og klimaendringer

- Påvirker på forskjellige måter
- Endring i påvirkninger kan gi økt risiko for ikke å nå miljømålene

Drivkraft	Sentral påvirkning på vannmiljøet
Befolkningsutvikling	Forurensning
Energiproduksjon	Fysiske inngrep, påvirkning på biomangfold
Næringsutvikling	Fysisk påvirkning, utslipp, biologisk påvirkning
Avløp	Forurensning, eutrofiering
Arealbruk	Fysiske inngrep, forurensning
Klimaendring	Biologisk påvirkning

Tiltak foreslått i de lokale tiltaksanalysene; hva må til for å nå miljømålet

Vannforekomster i risiko, år 2021

2014

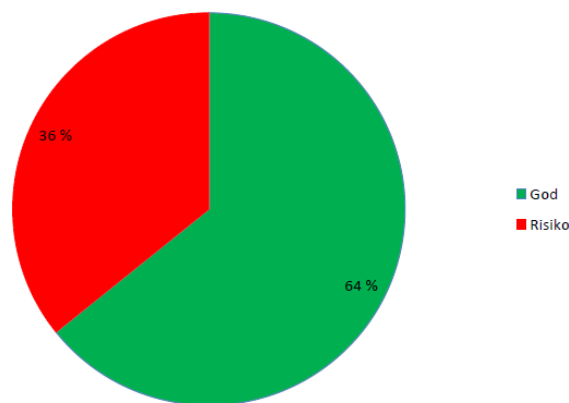
135 God tilstand

263 Risiko

2021

235 = God tilstand

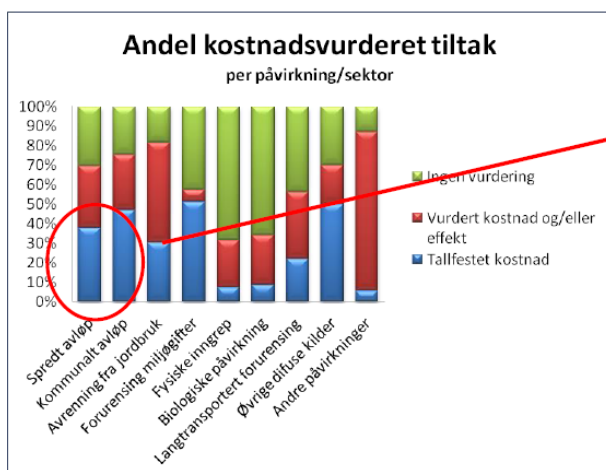
163 = Utsatt miljømål (Risiko)

Ca 1500 tiltak foreslått

Kostnader i Akershus

4,5 milliarder for opprydding i spredt avløp og sanering av avløpssystemer

per dags dato er det ikke mulig å gi et kostnadsoverslag for andre sektorer

Hva brukes i dag i Akershus

Avløpsrensing og avløpsnett = 1,2 milliarder
Spredt avløp = ?

Planen sier 4,5 milliarder i Akershus for opprydding i spredt avløp og sanering av avløpssystemer over 3 år dvs. 1,5 milliarder pr år.

Hva er så utløst av vannforskriften?

Flytting av utslipp

Spredt avløp

Men hvordan skal vi få
planen til å leve

Prioriteringer

Skjer innenfor:

1. Nasjonale mål og føringer
2. Regionale mål og strategier
3. Lokale samfunnsmessige behov

Prioriteringer

- Prioriter planarbeid
- Prioriter overvannshåndtering
- Prioriter områder med lav målkonflikt
- Prioriter avløp og vurdere annen finansiering enn kommunal selvkost

Prioriteringer

- Prioriter sårbare vannforekomster
- Målrett tiltak
- Prioriter kunnskap om, og utfasing av, miljøgifter
- Prioriter økologisk og økonomisk bærekraftig vannkraft

Grunnstad park, Rensåsdam (Foto: J. Stoffensen) (12/17)

Hva ønsker vi å få tilbakemelding på

Er koblingen mellom miljømål og øvrige samfunns mål godt ivare tatt og synliggjort i forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram?

Er forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram tydelig på hva som er hovedutfordringer for vannregionen fremover?

Er miljømålene tydelige, spesielt med fokus på unntak og utsettelse?

Gir forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram et godt grunnlag for å foreta prioriteringer og avveininger for sektormyndigheter og kommuner?

Er forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram tydelig med hensyn til hvordan dokumentene vil bli brukt videre i forvaltningen av vann og vannmiljø?

Tusen takk for oppmerksomheten

ØRU styremøte

Fredag 28. november 2014

kl 1200 på Tunet

v/ Kari Kiil, Øyvind Dalen og Anne Solheim, Asplan Viak

Areal- og transportsamarbeidet på Øvre Romerike

Byregionsprogrammet (ByR)

Muligheter og hindre for en helhetlig regional utvikling rundt Gardermoen

næringsutvikling, boligmarked, arealdisponering, infrastruktur og kompetanse

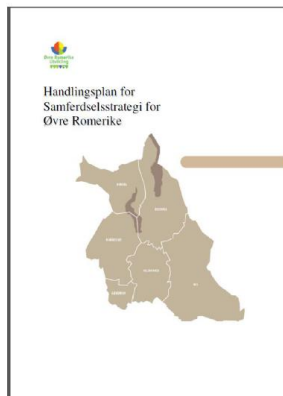
- Fase 1 er rettet mot
 - kunnskapsinnhenting i byregionene og
 - etablering av samarbeid i regionen
- Fase 2 (2015 – 2017) er rettet mot
 - en gjennomføringsprosess

Politisk forankring

- Hvordan forankre areal- og transportsamarbeidet i kommunestyrene?
- Hva bør det legges mest vekt på i kommunikasjon?

- bærekraftig og framtidsrettet samferdselsstruktur
- arbeidsverktøy for areal- og transportplanlegging
- "Gardermobyen" regionalt knutepunkt

Hovedtrekk fra kunnskapsgrunnlag

• Arealdisponering i regionen v/ Øyvind Dalen, Asplan Viak

Hvordan er tilgangen på areal i forhold til behov? Hvordan bør fremtidig arealdisponering bli?

• Næringsutvikling på Øvre Romerike – muligheter og utfordringer v/ Anne Solheim, Asplan Viak

Hvilke næringer vokser? Hvilke går tilbake? På hvilke områder kan Øvre Romerike utvikle nasjonalt konkurransedyktige næringsklynger? Hvordan kan regionen bli mer synlig?

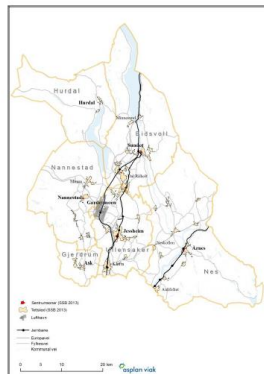
Kunnskapsgrunnlag Areal og transport

Øyvind Dalen

Langsiktige utviklingsmål for Øvre Romerike

- Selvstendig region
- Økt konkurransekraft som region
- Bærekraftig utviklingsmønster
- Sikre tverrforbindelser
- Felles bo- og arbeidssted

Samferdselsstrategi for Øvre Romerike

Boligmarked og arealdisponering boligformål

Muligheter

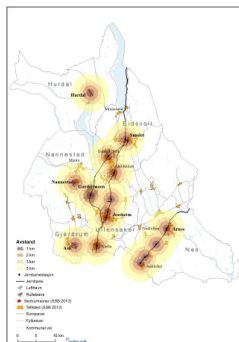
- Relativt ung befolkning - sirkulasjon i boligmarkedet
- Arbeidsinnvandring
- Mye ledig byggeareal til boligformål i alle kommunene

Utfordringer

- Skjev fordeling av befolkningsvekst – konkurranseforhold
- Boligtypesammensetning kontra forventet behov
- Usentrale byggeområder og høyt arealforbruk

Anbefaling

- Styrke Jessheim sentrum som regionsenter
- Boligbygging i gangavstand til Kløfta, Årnes, Nannestad sentrum og Hurdal sentrum, samt byggeområdet mellom Eidsvoll Verk og Dal i Eidsvoll

Lokalisering og arealdisponering næringsformål

Muligheter

- Lav utnyttelse i sentrale områder - muligheter for fortetting
- Få, men gode arbeidsplasskonsentrasjoner
- God tilgjengelighet med miljøvennlig transport til Jessheim
- Stort utbyggingspotensial på Gardermoen næringspark

Utfordringer

- Svært god biltilgjengeligheten til Gardermoen næringspark - mindre egent for arbeidsplassintensive virksomheter
- Lav andel lokale arbeidsplasser utenom Ullensaker - generer mye transport (pendling)

Anbefaling

- Bilbaserte næringer som lager, logistikk og plasskrevende handel på Gardermoen næringspark
- Flere arbeidsplasser i kommunesentrene

Tilgjengelighet, kollektivbetjening og senterstruktur

Muligheter

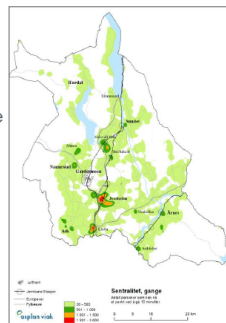
- Kollektivbetjening nord-sør (jernbane)
- Potensial for høye gang/sykkelandeler på Jessheim, Kløfta, Eidsvoll Verk/Dal/Råholt, Årnes og Nannestad sentrum
- Handel, service og arbeidsplasser lokalisert i kommunesentrene
- godt utgangspunkt for videre tettstedsutvikling

Utfordringer

- Spredt utbyggingsmønster
- Lav dekningsgrad for handel (unntatt Ullensaker)
- Lavt tjenestetilbud i Nannestad, Gjerdrum og Hurdal
- Gjerdrum og Nes retter seg mer mot Nedre Romerike/Oslo

Anbefaling

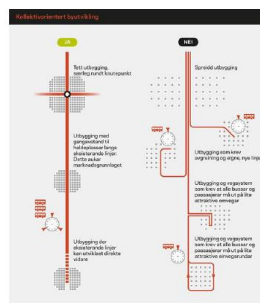
Konsentrere fremtidig utbygging til noen utvalgte tettsteder, basert på dagens struktur/tyngdepunkt; Jessheim sentrum, Kløfta, Årnes, Nannestad sentrum og Ask, samt byggeområdet mellom Eidsvoll Verk og Dal i Eidsvoll.

Overordnede anbefalinger

Det har gjennom mange år vært en svært høy befolkningsvekst i nesten alle kommuner på Øvre Romerikeregionen. Vekstprognosen frem mot 2040 ligger fortsatt vesentlig høyere enn landet for øvrig. Langvarig høy befolkningsvekst utfordrer kommunebudsjetter og stiller høye krav til god arealplanlegging

- Regionalt samarbeid for å håndtere forventet vekst på en bærekraftig måte
- Utarbeide felles strategisk planrammeverk som avklarer:
 - Vekstmål
 - Tettstedsstruktur
 - Fordeling av bolig- og næringsområder
 - Boligbyggprogram
 - Med mer

Næringsutvikling og kompetanse

Anne Solheim

Byregionprogrammet – Øvre Romerike

Målsetting byregionprogrammet:

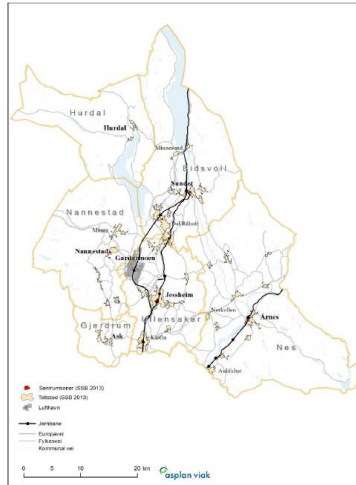
- Øke kunnskapen om samspill mellom by og omland for å *styrke områdenes regionale vekstkraft*

Øvre Romerike

- 6 kommuner. 96 000 innbyggere.
- Ullensaker, med Jessheim og Gardermoen 33 000 innbyggere

Øvre Romerike som region:

- Hovedflyplassen motor for økonomisk utvikling.
- Inngår i større arbeidsmarkedsregion for hovedstadsområdet.
- Sammenhengende? Gode kommunikasjoner nord-sør, men hva med øst vest?

Næringsutvikling og potensial for regional vekst Hvor skal vi begynne?

Erfaringer fra andre regioner:

- **Bygge på næringer som allerede står sterkt.** Fremtidens vekst kommer fra eksisterende næringsklynger og styrker. Smart spesialisering.
- Etablér/ styrk **utdanning og kompetansemiljøer** for næringsklyngene. Samarbeid gjerne med de beste.
- Tydelig ledelse og mobilisering. Skap oppslutning hos viktige aktører.
- Vær nyskapende – mange vil «alt», men hvilken byregion vil Øvre Romerike være?

Kunnskapsgrunnlag næringsutvikling og kompetanse

Bygger på

- Næringsstatistikk: sysselsetting, overnattinger, produksjon.
- Intervjuer: 25 intervjuer med ressurspersoner i kommunene og næringsliv.
- Generell bransjekunnskap

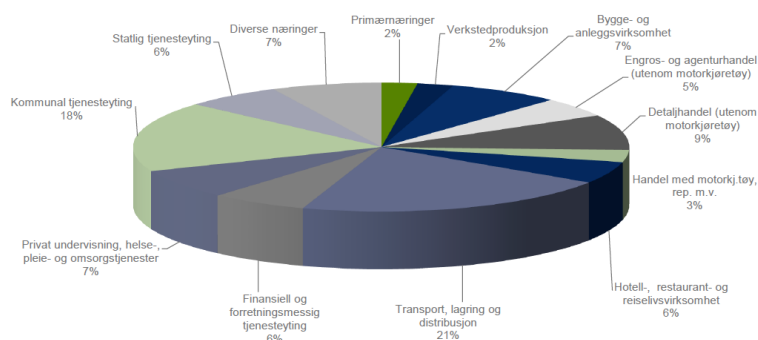
Kunnskapsgrunnlaget

- Gir et oversiktsbilde over muligheter og utfordringer innen noen potensielle næringsrettede satsinger
- Går ikke i dybden
- Grunnlag for diskusjon og forankring i næringsliv og kommuner
- Næringer som ikke er med i denne presentasjonen: bygg og anlegg, varehandel. Dessuten mer stoff om pendling, ledighet m.m.

Hvilke næringer står sterkt på Øvre Romerike?

Sysselsetting hovednæringer prosentfordeling 2011/2012

Hvor finner vi fortrinn og potensiale å satse på?

- Gardermoen hovedflyplass som motor for næringsutvikling
- Logistikknæringen
- Reiseliv og opplevelser
- Privat helse, omsorg og velvære
- Primærnæringene, potensiale i samspill?
- Bærekraftig utvikling og miljø
- Og
- Kompetanse for næringslivet

Bilde: NIFU hjemmeside

Gardermoen hovedflyplass – motor for næringsutvikling

Hovedflyplassen

- Gardermoen hovedflyplass er den største flyplassen i Norge, og har en markedsandel på ca 43 prosent av norske flyplasser. Konkurrerer internasjonalt med Arlanda og Kastrup
- Ca 150 arbeidsgivere innenfor flyplassgjerdet, og 12 360 ansatte ved flyplassen. Det utgjør ca **1/3 av alle arbeidsplassene** på Øvre Romerike
- Andel ansatte i flyselskaper og tilknyttede tjenester går ned, mens antall ansatte i handel, spisesteder og overnatting øker.

Næringsutvikling

- Flyplassen er et knutepunkt for logistikk, der fly, vei og bane møtes.
- I tilknytning til flyplassområdet finner vi også virksomheter som har nærhetsfordeler til flyplass, som hoteller, transport og logistikk.
- Finnes også leverandører av mer spesialiserte tjenester.
- Flyplassen er en betydelig oppdragsgiver for lokal bygg- og anlegg, tjenester som snøbrøyting osv.

Logistikk- fortrinn i knutepunkt

- Sysselsettingen i land- og lufttransport er om lag 5 ganger så høy som snittet for landet. Innen lager og tjenester til transport er den om lag 7 ganger så høy.

Utvikling i næringen går i retning av sentralisering av lager og stordriftsfordeler. Økt bruk av IKT; datastyring og lagerroboter

- God lokalisering ved ferdsselsårer som E 6 og E 16, nærhet til hovedflyplass.
- Nærhet til hovedstaden, 1/3 av Norges befolkning, kan nå store deler av Sør-Norge (inkl. Trondheim) innen kjøre- og hviletider.
- Særlig fortrinn for tidskritisk lager og logistikk

- Eksempel: COOP og Marine Harvest, to bedrifter innen ferskvarelogistikk.
- Finner også leverandører av tjenester, eks WLCOM, som bl.a. leverer bransjeløsninger innen IT.

Bilde: Forskningsrådet

Muligheter og utfordringer - logistikk

- Gunstig lokalisering i forhold til logistikknæringen.
- Grunnlag for å utvikle videre en næringsklynge på logistikk, og stimulere til utvikling av leverandørindustri og tjenester til næringen som kan betjene et større marked nasjonalt/internasjonalt.
- Mulighet for å utvikle spesialiserte logistikklynger for eksempel innen ferskvare logistikk eller annen tidskritisk logistikk.
- Næringsarealer i Gardermoen næringspark er kanskje særlig aktuelle: Attraktive på grunn av store tomter, og beliggenhet. Kompliserte eierstruktur gjør det utfordrende å få til felles strategi.
- Logistikknæringen har utfordring med rekruttering, mangel på folk med logistikkunnskaper.

Hotellovernattinger – Ullensaker og Romerike

- Lavest andel sysselsetting i Nes (1%), og høyest i Hurdal (10%). Størst antall arbeidsplasser i Ullensaker kommune.
- 1,2 millioner hotellovernattinger på Romerike i 2013
- I underkant av 900 000 i Ullensaker
- Øvrige Romerikskommuner; 317 500 hotellovernattinger.
- Ullensaker med Gardermoenområdet tyngdepunkt for hotellnæringen på Romerike
- Hotellnæringen ved Gardermoen et potensielt marked for lokale virksomheter

Region	Marked	Antall overnattinger			Markedets betydning Prosent
		2013	2012	2013	
Ullensaker	I alt	897 376	900 420	100	
Ullensaker	Nordmenn	639 450	708 823	71,3	
Ullensaker	Utlendinger	257 926	191 597	28,7	
Romerike	I alt	1 214 947	1 174 890	100	
Romerike	Nordmenn	897 323	937 548	73,9	
Romerike	Utlendinger	317 624	237 342	26,1	

Reiseliv og opplevelser

Øvre Romerike markedsføres som «midt i åkeren», «midt i skogen» og «midt i verden».

- To hovedmarkeder:
 - Regionalt marked i Osloregionen og østlandsområdet.
 - Hotellmarked knyttet til lufthavnen.

Viktige attraksjoner:

- Eidsvollsbbygningen, nasjonalt ikon i Norges historie. Grunnlovsjubileet forventer 200 000 besøkende.
- Mange andre attraksjoner: Nes kirkeruiner, forsvarets Flysamling, lokale museer, Hurdal skisenter, Romeriksåsen, Haraldvangen, vikingegarden Maurenga.

Rikt ressursgrunnlag for å utvikle og markedsføre lokale produkter og opplevelser.

Utfordring å få de store hotellene til å samarbeide lokalt.

Bilde: Hurdalinfo.no

Reiseliv og opplevelser- muligheter og utfordringer

- Øvre Romerike har en unik attraksjon i Eidsvollsbbygningen og det er et særlig stort potensiale for å utvikle produkter og opplevelser i tilknytning til denne.
- Det ligger også et potensiale i å utvikle samarbeid med hotellnæringen ved Gardermoen for å stimulere til å bruke nærområdet i sine produkter.
- Stimulere til økt samarbeid om produktutvikling og pakketilbud mellom lokale tilbydere.
- Felles satsing på særlig betalingsdyktige markeder som for eksempel kongressmarked
- Satsing på økoturisme og fritidsopplevelser
- Utvikle en felles reiselivsstrategi med ressurser til gjennomføring

Bilde: Stortinget.no

Kunnskapsintensiv næring Privat helse, omsorg og velvære

- 17 prosent av sysselsettingen i Hurdal, 14% i Eidsvoll.

Forventer vekst i helsesektoren i årene fremover. Trend at vi bruker mer penger på helse, livsstil og velvære. Viktige driver for denne veksten er en aldrende befolkning, fører til økt behov for helse- og pleietjenester.

LHL samlokaliserte Feiring og Glittre klinikkene i et nytt, privat sykehus. Etablering av nytt privat sykehus kan bli grunnleggende for utvikling av en ny helseklynge på Øvre Romerike.

- Legge til rette for etablering av relaterte virksomheter og skape tilleggsny kompetanseklunge innen helse og liv

- Legge til rette for god kollektivtransport, og attraktive boligområder og skoler.

- Lage en samordnet strategi

Bilde: LHL hjemmeside. Sykehustomta

Primærnæringer på Øvre Romerike

- 65 prosent av arealet er skog
- 17,2 prosent er fulldyrka jord
- Landbruk størst andel sysselsetting i Nannestad og Hurdal ca 4%. Lavest andel i Ullensaker, 1 %. Skogbruk har størst andel av sysselsetting i Hurdal, 3 %
- Flest gårdsbruk i Nes: kornkommune
- Størst andel bruk med husdyr i Hurdal
- Kompetansesenter ved Hvam videregående.
- Størst aktivitet innen tre- og treforedling i Eidsvoll og Hurdal.

Landbruk 2012	Antall bruk	Areal i drift	Areal korn og oljevekster	Antall bruk med husdyr
Nes (Ak.)	359	130990	112831	97
Ullensaker	229	85734	73771	65
Eidsvoll	178	51269	33149	104
Nannestad	152	48220	25008	67
Gjerdrum	75	24661	18996	31
Hurdal	57	7098	1160	43

Muligheter og utfordringer : Landbruk og skogbruk

Landbruk og skogbruk er viktige for andre næringer. Opprettholde matproduksjon, utvikle lokale spesialiteter, lokale reiselivsattraksjoner og skog som fritidsområde. Bygdeservice yter tjenester på mange felt.

- Satse videre på utvikling av bærekraftige nisjer innen kortreist mat.
- Utvikle lokale matopplevelser i samarbeid mellom lokale matprodusenter og reiselivsnæringen.
- Satse videre på utvikling av bærekraftig tre- og treforedling.
- Utvikle satsing mot volummarkeder med satsing på ferskvarelogistikk og næringsmiddelindustri.

Bærekraftig utvikling og miljø

Globalt er det økende oppmerksomhet på bærekraftig utvikling og miljø. Økende bekymring for et stigende og ikke-bærekraftig forbruk og økt konkurranse om klodens naturressurser.

Fører til fokus på utvikling av miljøvennlig teknologi, «grønn industri», mer miljøvennlige løsninger og en mer bærekraftig livsstil. Det forventes at disse driverne vil forsterkes i årene fremover.

- Økt bevissthet og omdømmebygging om miljø og bærekraft kan bidra til å heve regionens omdømme, synlighet og attraktivitet.
- Utvikle næringsklynge på miljøteknologi og gjenvinning med utgangspunkt i Esval Miljøpark.
- Kompetanseoverføring for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling fra satsing i Hurdal og Nes til de øvrige kommunene på Øvre Romerike.

Kilde: Aktivhus hjemmeside

Muligheter og utfordringer: kompetanse

På Øvre Romerike er det flere videregående skoler, men det er p.t. ikke fast tilbud om høgskoleutdanning. Det er relativt kort reiseveg fra Øvre Romerike til campus Kjeller og noe lengre reiseveg til høyskoler og universitet i Oslo.

- Tilbud om **fagopplæring** i tråd med arbeidslivets behov og tilstrekkelig antall lærlingeplasser.
- Arbeide for tilbud om **desentralisert høyskoleopplæring** innen fag som logistikk, ledelse, økonomi, helse, ernæring og miljø.

Oppsummering

- **Næringer som allerede står sterkt:**
- **Logistikk:** potensiale for å utvikle både bred og spesialisert næringsklynge
- **Reiseliv:** stort potensiale i å utnytte lokale attraksjoner mot nærmarked i Oslo-regionen og volumovernattingene på Gardermoen
- **Privat helse:** Utnytte etablering til å stimulere til kompetansebasert næring
- **Primærnæringer:** Viktig produksjon og samvirke med annet næringsliv.
- **Bærekraftig utvikling og miljø:** bygg på det som finnes og sats på å overføre kompetanse og erfaring
- Etablør/ styrk **utdanning og kompetansemiljøer** for næringsklyngene.
- **Samarbeid med de beste!**

Og, endelig....

- Tydelig ledelse og mobilisering. Skap oppslutning hos viktige aktører.
- Bygg på eksisterende møteplasser og fora.
- Ha øynene åpne for nye muligheter

Anne Solheim

Anne.solheim@asplanviak.no

Kommunereformen - oversiktsnotat

Høsten 2014 blir det satt i gang regionale prosesser med sikte på en ny kommunestruktur. Alle landets kommuner har blitt invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Reformperioden varer frem til nasjonale vedtak er fattet, innen 1. januar 2018.

De lokale og regionale prosessene må ta utgangspunkt i målene for reformen. Sammen med ekspertutvalgets kriterier for en god kommunestruktur og utvalgets anbefalinger bør dette gi grunnlag for gode og grundige diskusjoner, vurderinger og vedtak lokalt.

Departementet har som utgangspunkt at kommunene vil ha behov for om lag et år på å drøfte utfordrings- og mulighetsbildet før det fattes vedtak om hvilke kommuner de vil slå seg sammen med. De regionale prosessene avsluttes ved utgangen av 2016.

Stortingsmelding om nye oppgaver

Regjeringen tar sikte på å legge fram en melding til Stortinget våren 2015 med forslag til nye oppgaver til robuste kommuner. Stortinget vil dermed ha behandlet forslaget før kommunene oppsummerer sine prosesser og gjør vedtak om sammenslåing.

Regionalt nivå

Da kommunereformen ble behandlet i Stortinget i juni, ba samtidig Stortinget regjeringen om å utrede et regionalt folkevalgt nivå. På bakgrunn av dette har Møreforskning fått i oppdrag å vurdere hvilke oppgaver som kan være aktuelle for et fremtidig folkevalgt regionnivå.

Oppdraget består i å sammenstille og vurdere eksisterende utredninger, slik at regjering og storting får et godt faglig beslutningsgrunnlag. Det er opprettet en referansegruppe for utredningen bestående av representanter for fylkeskommunene.

Utredningen av et regionalt nivå vil skje parallelt med arbeidet med en stortingsmelding om nye oppgaver til større og mer robuste kommuner.

Dato for sluttrapporten er 17. november d.å.. Oppdraget er delt inn i tre deler:

- En sammenstilling og vurdering av eksisterende utredninger/stortingsdokumenter som inneholder vurderinger og anbefalinger om hvordan et nytt regionalt nivå kan inndeles,
- En sammenstilling og vurdering av innholdet i utredninger/stortingsdokumenter om hvilke funksjoner og oppgaver som er lagt til grunn for ulike inndelingsalternativer.
- På selvstendig grunnlag å skissere egnede funksjoner og oppgaver til regionalt folkevalgt nivå ut fra ulike inndelingsalternativer.

To løp

Departementet legger opp til to ulike løp i reformperioden.

Løp 1: Kongelig resolusjon

Kongen i statsråd har myndighet til å vedta sammenslåinger der kommunene er enige. For kommuner som gjør kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Med dette løpet vil sammenslåingene kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

For å kunne gjennomføre et slikt løp, må vedtakene være likelydende i de aktuelle kommunene. Departementet vil deretter foreta en vurdering av om de foreslåtte sammenslåingene er i tråd med målene for reformen.

De kommunale vedtakene skal meldes inn til departementet via fylkesmannen, som bistår med å oppsummere tilbakemeldingene fra hvert enkelt fylke. Fylkesmannen vil også bli bedt om å gjøre en vurdering på selvstendig grunnlag av de samlede tilbakemeldingene.

Dersom det kommer mange søknader om sammenslåing på tvers av fylkesgrenser, vil det kunne bidra til å forsinke prosessene selv om forslagene er i tråd med målene med reformen. Departementet har myndighet til å flytte en kommune over til et annet fylke i forbindelse med en sammenslåing. Sammenslåinger som er mer omfattende, må avgjøres av Stortinget. Kommunale vedtak om sammenslåing som ikke er i tråd med målene i reformen, eller vedtak om sammenslåinger som medfører at mer enn en kommune flyttes til et nytt fylke, vil dermed ikke kunne avgjøres ved kongelig resolusjon våren 2016.

Løp 2: Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017

Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Kommunale vedtak som fattes høsten 2015, men som ikke følges opp av kongelig resolusjon våren 2016, vil også bli inkludert i proposisjonen.

I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlag for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er ønsket og hensiktsmessige ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene.

Departementet legger til grunn at sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020. Dersom det er ønsket lokalt, vil det kunne være aktuelt at enkelte sammenslåinger kan iverksettes fra 1. januar 2019. Dette vil avhenge av hvor langt de ulike kommunene har kommet i sine prosesser.

Nærmere om regionale prosesser – virkemidler for prosess

Prosessveileder

Fylkesmannen har fått ansvar for å sette i gang de regionale og lokale prosessene høsten 2014. Det er ønskelig at prosessene gjennomføres i samarbeid med KS regionalt. Regjeringen ser på KS som en sentral aktør i kommunereformen, og KS har mottatt en egen invitasjon om å delta i prosessene.

Departementet gir økonomisk støtte til en prosessveileder i det enkelte fylkesmannsembete fra høsten 2014. Fylkesmannen har arbeidsgiveransvar for stillingen. Også KS kan, etter søknad, få midler til sitt arbeid med kommunereformen. Disse midlene vil kunne brukes til å styrke KS sitt grunnlag for å kunne arbeide aktivt med de lokale og regionale prosessene.

De kommunale vedtakene skal etter hvert meldes inn til departementet via fylkesmannen, som bistår med å oppsummere tilbakemeldingene fra hvert enkelt fylke. Fylkesmannen vil også bli bedt om å gjøre en vurdering på selvstendig grunnlag av de samlede tilbakemeldingene.

Standardisert faktaoppsett

Departementet har utarbeidet det nettbasert verktøyet NY KOMMUNE. Her er det mulig å sammenstille kommuner og hente ut enkle rapporter om utfordringer, både i egen kommune og i kommunene som det kan være aktuelt å slå seg sammen med.

Faktaoppsettene tar utgangspunkt i kriteriene som er utarbeidet av ekspertutvalget og annen, relevant tilgjengelig informasjon. En slik sammenstilling av fakta gir kommunene god informasjon blant annet om utfordringer og utviklingstrekk for hver enkelt kommune og for regionen som helhet.

Faktaoppsettene kan enkelt suppleres ut fra lokale og regionale behov og utfordringer. Dette vil også være et viktig verktøy for de regionale prosessveilederne. Oppsettet erstatter dagens praksis med støtte til utredninger av enkeltstående sammenslåingsalternativer.

Innbyggerundersøkelser

Kommunene vil få tilbud om et opplegg for innbyggerundersøkelser til bruk i høringen av innbyggerne. Aktuelle spørsmål i en slik spørreundersøkelse kan f. eks være knyttet til hvilke forventninger innbyggerne har til det framtidige tjenestetilbudet, hvordan de ser på potensialet for utvikling og vekst, og hvordan de forholder seg til ulike sammenslåingsalternativer.

Det vil fortsatt være opp til kommunene selv å avgjøre om de ønsker å spørre om innbyggernes råd ved folkeavstemning, eller benytte en innbyggerundersøkelse. Departementet vil dekke inntil 100 000 kr til hver kommune i forbindelse med høring av - og informasjon til innbyggerne.

Økonomiske virkemidler

Regjeringen benytter positive økonomiske virkemidler for å legge til rette for overgangen til en ny kommune for kommuner som slår seg sammen.

De økonomiske virkemidlene gjøres gjeldende for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018.

Engangskostnader

Kommuner som slår seg sammen får dekket engangskostnader etter en standardisert modell. Basert på utbetalingene i de siste sammenslåingsprosessene er 20 mill. kroner satt som et grunnbeløp per sammenslåing, og differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Beløpet utbetales når nasjonale vedtak om sammenslåing er gjort.

Modell for dekning av engangskostnader i reformperioden (kroner).

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Reformstøtte

Kommuner som slår seg sammen vil få reformstøtte. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner med vedtak i reformperioden, med et minstebeløp på 5 mill. kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall. Maksimalt beløp er 30 mill. kroner for de mest folkerike sammenslåingene. Utbetalingen blir gitt uten ytterligere søknad fra kommunene, og utbetales på tidspunktet for sammenslåingen.

Modell for reformstøtte i reformperioden (kroner).

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 mill.

15 000- 29 999 innbyggere	20 mill.
30 000- 49 999 innbyggere	25 mill.
Over 50 000 innbyggere	30 mill.

Inndelingstilskuddet

Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Med dagens inndelingstilskudd får den nye sammenslåtte kommunen beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over 5 år. Dette er en gunstig og langsiktig ordning for kommunene, som får god tid på seg til å tilpasse seg nye rammebetingelser.

Modell for beregning av inndelingstilskuddet fra KS

Departementet vil videreføre dagens ordning for kommuner som slår seg sammen i reformperioden. Etter reformperioden vil ordningen bli strammet inn. Omfang og innretning på ordningen, herunder perioden for inndelingstilskuddet, vil bli vurdert.

Inntektssystemet

Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene i løpet av perioden. Gjennomgangen av inntektssystemet vil ses i sammenheng med kommunereformen.

Øvrige tiltak

Hjemmel om pålagt interkommunalt samarbeid

I noen tilfeller vil kommunene på grunn av store avstander ikke ønske å slå seg sammen. For store avstander kan gjøre at det kan bli krevende å rekruttere til politisk deltakelse blant annet i kommunestyrene.

For disse tilfellene vil departementet utrede en generell hjemmel i kommuneloven som gir anledning for å pålegge interkommunalt samarbeid for å få større fagmiljø der det er behov for det. En slik generell hjemmel kan erstatte dagens hjemler om pålagt interkommunalt samarbeid i særlovene (finnes i dag bl.a. i pbl, helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, kommuneloven og brann- og eksplosjonsvernloven).

Avvikling av samkommunen

I lys av den forestående kommunereformen, ønsker departementet å starte opp et arbeid med sikte på å avvikle den muligheten til interkommunalt samarbeid som ligger i samkommunemodellen. Samkommunen utgjør et nytt forvaltningsorgan (selvstendig juridisk

person) som gir mulighet til sektorovergripende samarbeid. Deltakerkommunene overfører ikke bare oppgaver til samkommunen, men også ansvaret for å utføre disse.

Om en kommune trenger å samarbeide på så mange tjenesteområder som samkommunen gir anledning til, mener regjeringen at kommunesammenslåing er en bedre løsning. Samkommunen er en modell som ytterst få kommuner har tatt i bruk, noe som viser at denne modellen oppleves som mindre relevant for kommunene. Modellen er hjemlet i kommuneloven.

Nærmere spesifisert milepælsplan

Høsten 2014

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet starter utredning av et regionalt folkevalgt nivå som del av kommunereformen.
- Statsråden inviterer alle landets kommuner til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.
- Støtte til en prosessveileder i hvert fylkesmannsembete (midler fra 1. september) som skal bistå fylkemennene slik at det kan lages gode møteplasser og gode prosesser for kommunene.
- Etablering av regionale prosessorganisasjoner
- Lansering av nettløsningen NY KOMMUNE hvor kommunene kan sammenstille kommuner og hente ut enkle rapporter om utfordringer, både i sin egen kommune og i kommunene som det kan være aktuelt å slå seg sammen med. Faktaoppsettene erstatter støtte til utredninger av enkeltstående sammenslåingsalternativer.
- Veiledningshefte om utredning og prosess. Hftet vil inneholde tips til gode prosesser i kommunene
- KMD utarbeider oppsett for innbyggerundersøkelse til bruk i høringen av innbyggerne.
- Prosessveiledere og representanter for KS regionalt inviteres til samling

Desember

Ekspertutvalget legger fram en sluttrapport om kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta mulige nye oppgaver.

2015

Januar

Alle embetene har fått på plass en prosessveileder, og har startet prosesser i sitt fylke

Mars

Stortingsmelding om nye oppgaver til større og mer robuste kommuner legges fram i Stortinget. Eksempler på redusert statlig styring av større og mer robuste kommuner vil være et tema i meldingen. Meldingen vil også inneholde en sammenstilling av tidligere utredninger om regionalt folkevalgt nivå, samt skissere hvilke oppgaver det kan være aktuelt å vurdere overført til nye regioner.

Mai

De første sammenslåingsvedtakene kan fattes i kommunene

Juni

- Stortingsmelding om nye oppgaver til robuste kommuner behandles i Stortinget
- Kommunale sammenslåingsvedtak tidlig våren 2015 kan bli vedtatt gjennom kongelig resolusjon

Desember

Siste frist for kommuner til å fatte kommunale sammenslåingsvedtak som kan vedtas gjennom kongelig resolusjon våren 2016.

2016

Vår

- Siste frist for tilbakemelding fra kommunene. Lokal enighet er ønskelig, men ikke et krav.
- Kommunale sammenslåingsvedtak høsten 2015 kan bli vedtatt gjennom kongelig resolusjon

Høst

- Siste frist for oppsummering fra hvert fylkesmannsembete
- Den regionale prosjektorganisasjonen avvikles i desember

2017

Vår

- Eventuelle vedtak om sammenslåing gjennom kongelig resolusjon våren 2015 trer i kraft 1. januar
- Fremleggelse av proposisjon med forslag til ny helhetlig kommunestruktur. Vedtak som ikke ble behandlet ved kongelig resolusjon vil også bli inkludert
- Departementet legger frem en samlet lovproposisjon om nye oppgaver
- Stortinget behandler proposisjon om ny kommunestruktur

- Stortinget behandler lovproposisjon om nye oppgaver.

Høst

Stortingsvalg og eventuelt ekstraordinært valg til nye kommunestyre.

2018

Vår

Sammenslåinger som vedtas gjennom kongelig resolusjon våren 2016 trer i kraft 1. januar.

2019

Vår

Sammenslåinger som vedtas av Stortinget våren 2017 kan tre i kraft fra 1. januar dersom det er ønskelig lokalt.

Høst

Kommunestyrevalg til nye kommuner

2020

Vår

Øvrige sammenslåinger som vedtas av Stortinget våren 2017 trer i kraft fra 1. januar.

Følgende verktøy inngår i verktøyskassa til kommunereformen

- Utredningsverktøyet NY KOMMUNE
- Veien mot en ny kommune - veileder for utredning og prosess
- SoS – spørsmål og svar i kommunereformen (regjeringen.no)
- Veileder om lokaldemokrati
- Nytt rundskriv om inndelingslova
- Rapporten Hvordan gjennomføre en kommunesammenslåing? av Bent Aslak Brandtzæg.